

Układ pozycji, zgodnie z dotychczasową praktyką, według międzynarodowej Leśnej Klasyfikacji Oksfordzkiej, której symbole cyfrowe podane są nad tekstem każdego streszczenia.

1 CZYNNIKI ŚRODOWISKA. BIOLOGIA

32

N 156.3

IBL

Bauer J.: Aimpoint electronic-Zielgerät mit 3×-Zielfernrohrzusatz. **Urządzenie celownicze Aimpoint electronic z nasadką dającą 3-krotne zbliżenie.** Allg. Forstz. 1981 Jg 36 Nr 44 s. 1172—1173, 2 fot. 1 rys. — Omawiane urządzenie celownicze szwedzkiej firmy Aim Point AB o kształcie zwykłej lunety dł. 110 mm może być zakładane na wszystkie typy broni myśliwskiej. Dzięki pokryciu soczewek warstwą przeciwoodblasz-

kową obraz w celowniku jest kontrastowy i klarowny. W polu widzenia widoczny jest świecący czerwony punkt związany z określoną długością fal świetlnych. To elektroniczne urządzenie bardzo ułatwiające celowanie składa się z 2 baterii rtęciowych, potencjometru i diody. Do pełnego wyposażenia należy jeszcze nasadka optyczna dająca 3-krotne zbliżenie. (W.B.)

33

N 161.32

IBL

Coe J.M., McLaughlin S.B.: Winter season cortical photosynthesis in *Cornus florida*, *Acer rubrum*, *Quercus alba*, and *Liriodendron tulipifera*. **Fotosynteza zimowa poprzez korę *Cornus florida*, *Acer rubrum*, *Quercus alba* i *Liriodendron tulipifera*.** For. Sci. 1980 Vol. 26 Nr 4 s. 561—566, 1 tab. 2 wykr. bibliogr. 10 poz. — Zdolność do fotosyntezy u bezlistnych gałązek derenia, klonu, dębu i tulipanowca badano w różnych warunkach oświetleniowych w zależności od zmian w zawartości chlorofilu oraz stopnia wykorzystania do-

datkowych produktów fotosyntezy. Intensywność fotosyntezy zależy od masy gałązek oraz od gatunku drzewa i układu się w następującej kolejności: dereń > klon > dąb ≈ tulipanowiec. Intensywność fotosyntezy u derenia odpowiada 10% fotosyntezy letniej. Nieznaczne zmiany zawartości chlorofilu wystąpiły w okresie styczeń-kwiecień. Przypuszcza się, że zdolność do fotosyntezy zimowej wiąże się z odpornością na zacinienie w dolnym piętrze drzewostanu. (M.C.)

Graham J.H., Linderman R.G.: Inoculation of containerized Douglas-fir with the ectomycorrhizal fungus *Cenococcum geophilum*. **Szczepienie siewek jedlicy zielonej w pojemnikach grzybem ekto-mykoryzowym *Cenococcum geophilum***. For. Sci. 1981 Vol. 27 Nr 1 s. 27—31. 1 wykr. bibliogr. 9 poz. — Zbadano tempo rozwoju 3 szczepów *Cenococcum geophilum* (A-145, A-161 i A-166) wyhodowanych na podłożu torfowo-wre-mikulitowym oraz ich wpływ na wzrost siewek jedlicy. Szczepienie przeprowadzono w momencie wysiewu oraz po

upływie 1, 2 lub 3 miesięcy od wykiełkowania. Najniższą zdolność wytwarzania mikozy wykazał szczep A-166 zaszczerpiony przed kiełkowaniem (6%), najwyższą — szczep A-145 (98%) zaszczerpiony po 2 miesiącach. Optymalny moment szczepienia następuje po 2 miesiącach. Dla siewek szczepionych przed kiełkowaniem zdolność ta jest częściowo funkcją tempa wzrostu grzybni „in vitro” oraz podatności do kolonizacji krótkich korzeni bocznych. (M.C.)

2 HODOWLA LASU

35

N 228.125

IBL

Pařez J.: Fytocenotické postavení stromů v borových tyčovinách a jeho změny. **Fitocenotyczna pozycja drzew w żerdziowinach sosnowych i jej zmiany**. Lesnictvi 1980 R. 26 Nr 1 s. 21—34. 6 tab. bibliogr. 11 poz. řes. rez. sum. Zsfg. — Na 13 powierzchniach badawczych z sosną w wieku 26—46 lat, założonych w 1962, prowadzono trzebieże różnego typu (dolna, górna i kontrola bez zabiegu). Ocena klas cenotycznych

wg klasyfikacji Konšela i pomiary w 1962, 1967 i 1977 wykazały, że największe zmiany w składzie klas nastąpiły na poletkach z trzebieżą dolną. Ogólnie stwierdzono jednak, że drzewa górujące i panujące stanowią podstawę przyszłego drzewostanu rębego i dlatego tym drzewom należy poświęcić największej uwagi przy zabiegach pielęgnacyjnych. (S.K.)

36

N 232.13

IBL

Ow L.: Die Altersmüdigkeit von Pappelsorten. **Biologiczne starzenie odmian topoli**. Allg. Forstz. 1981 Jg 36 Nr 37 s. 952—953. Cechy mieszańców topoli czarnej mogą być przekazywane tylko na drodze wegetatywnej, co przyczynia się do biologicznego starzenia się tych odmian. Przykładem jest *Populus Robusta*, którą wyselekcjonowano ok. 1905 r. i od tego czasu do roku 1940 rozmnaża się ją intensywnie przez

zrzezy. W okresie 1941—1955 zaznaczyło się zmniejszenie przyrostu tej topoli w plantacjach, które w latach 1956—1970 było tak silne, że zaniechano dalszej uprawy. Obecnie większą uwagę poświęca się topolom balsamicznym jednak również ulegającym temu zjawisku. Można mu przeciwdziałać przez rozmnażanie generatywne. Omówiono zastosowanie drewna topolowego. (W.B.)

37

N 232.31

IBL

Ljubič E.S., Sobinov A.M.: Izmenenije vlažnosti šišek i učest ich po ob'emu.

Zmiana wilgotności szyszek i ich ewidencja według objętości. Les. Choz. 1981

Nr 6 s. 28—30, 2 tab. bibliogr. 2 poz. — Najwyższą wilgotność mają szyszki sosny pospolitej zbierane we wrześniu-październiku, sosny krymskiej — w styczniu, świerka i modrzewia — w sierpniu-wrześniu. Wilgotność szyszek w następnych miesiącach stopniowo maleje i najniższa jest w marcu-kwietniu. Ewidencja szyszek według masy, zależnej także od wilgotności, nie za-

pewnia prawidłowej informacji o wydajności nasion. Próby na Łotwie, Litwie i w obwodzie kirowskim wykazały, że właściwsza jest ewidencja szyszek według ich objętości, ponieważ objętość ta praktycznie nie zmienia się w ciągu całego okresu pozyskania. Podano sposób przeliczania objętości szyszek na miary wagowe. (R.M.)

38

N 232.311

IBL

Savčuk R.I.: Vlijanie mineral'nych udobrenij na semonošenje sosny obyknovenoj. **Wpływ nawozów mineralnych na obradanie sosny pospolitej.** Les. Choz. 1981 Nr 6 s. 31—33, 3 tab. bibliogr. 7 poz. — Wyniki długoletnich badań w Łotewskiej SRR wykazały, że nawożenie może zwiększyć intensywność kwitnienia sosny 2—8 krotnie, a ilość pozyskanych nasion 2—6 krotnie.

Najlepsze rezultaty daje stosowanie pełnego nawożenia mineralnego ($N_{50} P_{100} K_{50}$). Plon szyszek w drzewostanach nasiennych w Białoruskiej SRR, nawożonych $N_{60} P_{60} K_{60}$, zwiększył się 4—5 krotnie, zaś w Litewskiej SRR po zastosowaniu nawożenia $N_{150} P_{240} K_{150}$ — 1,7—5 krotnie. Działanie nawozów jest efektywniejsze na ubogich glebach. (R.M.)

39

N 232.32 (437)

IBL

Kotyza F.: Současný stav a perspektivy lesního školkařství a zalesňování v ČSR. **Obecny stan i perspektivy školkařstwa i zalesień w CSR.** Lesnictvi 1980 R. 26 Nr 2 s. 125—135, 2 tab. rez. sum. — W wyniku koncentracji i modernizacji školkařstwa liczba szkólek zmniejszyła się w CRS z 9600 w 1961 r. do 1816 w 1977 r. a przeciętna powierzchnia zwiększyła się z 0,24 ha do 0,94 ha. Realizacja tych kierunków spowodowała, że zużycie czasu na prace školkařskie zmniejszyło się z 4437 godz/ha do 1755 godz/ha a koszt robocizny — z 19307 kor/ha do 1503 kor/ha,

zwiększyła się natomiast wydajność siewek — u świerka z 17,1 tys. do 19,6 tys., u sosny z 15,6 do 26,6 tys. a u modrzewia z 7,7 tys. do 8,8 tys. z 1 kg nasion. Przyjmuje się, że w 1990 powierzchnia szkólek w CSR wyniesie 1700 ha a produkcja školkařska osiągnie 173 tys/ha. Zwiększy się udział intensywnych metod školkařskich — hodowania na substratach w inspektach i namiotach z zakrytym systemem korzeniowym, również ze względu na maksymalne wykorzystanie cennych nasion z drzewostanów i plantacji nasiennych. (S.K.)

40

N 232.322.2

IBL

Laudien. Rottländer F.: Rationelle Boden-Entseuchung in Forstpflanzgarten. **Racjonalne odkażanie gleby w szkółce leśnej.** Allg. Forstz. 1981 Jg 36 Nr 37 s. 954, 2 tab. — Omówiono skuteczny sposób zwalczania nicieni w uprawie

daglezi. Po rozdrobieniu wilgotnej gleby piaszczystej, rozsypano w kwietniu preparat Basamid w ilości 30—50 g/m², który zmieszano z glebą przy użyciu glebogryzarki. Aby zapobiec uchodzeniu gazów glebę okryto folią na

okres 10—12 dni. Zabieg ten można zastąpić przez polanie wodą (5—10 mm) lub wałowanie. Podkreślono także iż przez wprowadzenie nawozu NitroPhos-

ka w ilości 3 kg/ar można przedłużyć okres eksploatacji starych szkółek.

(W.B.)

41

N 232.329.3

IBL

Stenhübel G.: Následné účinky vegetačných podmienok pod polystelénovými krytými na niektoré vlastnosti semenáčkov. Následné oddziaľovanie warunków wzrostowych pod namiotem foliowym na niektoré właściwości siewek. Lesnictvi 1980 R. 26 Nr 2 s. 119—124. 2 wykr. bibliogr. 7 poz. rez. sum. — Siewki sosny, świerka i modrzewia przytrzymywano pod namiotem przez 40—80 dni a następnie przenoszono je na zewnątrz. Obserwacje wykazują, że warunki wzrostowe w namiocie wywołują zmiany pod względem wymiarów i struktury siewek a procesy fizjolo-

giczne przebiegają z różną intensywnością nawet po usunięciu wpływu folii. Późniejszy rozwój siewek może zależeć nie tylko od długości okresu rozwoju pod namiotem, lecz także od stanu siewek w momencie ich odkrycia. W omawianych doświadczeniach nie stwierdzono widocznej zależności u sosny między długością okresu pod namiotem a późniejszym rozwojem siewek, u świerka siewki długo przetrzymywane pod namiotem rozwijają się później gorzej a modrzew wykazuje objawy pośrednie. (S.K.)

42

N 232.41

IBL

Abetz P., Prange H.: Entwicklung und Anwuchsverhalten von mehrfach verschulten Kiefern. **Rozwój i możliwości wzrostu kilkakrotnie szkółkowanej sosny.** Allg. Forstz. 1981 Jg 36 Nr 18 s. 432—436, 1 fot. 3 tab. 2 wykr. bibliogr. 4 poz. — Stosowanie szkółkowanych sadzonek sosny pospolitej pozwala na zredukowanie ich liczby przy zakładaniu upraw do 2500 szt/ha. W badaniach

przeprowadzonych w RFN użyto 2—5 letnie sadzonki kilkakrotnie szkółkowane. Zastosowano więźby 2×1 i 2×2 m, oceniono jako zbyt gęste. Najwyższą udatność i najlepszy rozwój stwierdzono u 5-letnich sadzonek, 4-krotnie szkółkowanych, o wysokości 70 cm. Stosowanie większych sadzonek umożliwia rozluźnianie więźby przy zakładaniu upraw. (W.B.)

43

N 232.41

IBL

Iyer J.G., Kubler H.: Forstliches Pflanzgut: Bewertung seines Wuchspotentials. **Ocena potencjału wzrostu materiału sadzeniowego.** Forstarchiv 1981 Jg 52 H. s. 96—97, 1 rys. 1 tab. bibliogr. 3 poz. — Systematyczne opracowywanie wykazu cech jakościowych sadzonek daje dokładną znajomość posiadanego materiału i może przyczynić się do poprawy wyników zalesień. Odpowiedni indeks obejmuje m.in. współ-

czynnik D/H, czyli stosunek przeciętnej grubości sadzonek próbnych w mm do wysokości w cm; współczynnik L/P, czyli stosunek obliczonej ksylogometrycznej objętości części nadziemnej do podziemnej; ciężar właściwy pędu w stanie świeżym i po wysuszeniu oraz zdolność katalityczną drobnych korzeni określoną przy użyciu 30%^o-go nadtlenu wodoru. Wskaźniki te określają zdolność przyjęcia się sadzonek na u-

prawie i ich dalszego wzrostu. W praktyce obliczana jest średnia ze współczynników dla sadzonek pobranych losowo z danej partii. Przykładowo dla sosny wartość 1,5 oznacza sadzonki o

dużym potencjale wzrostu; 1,2 — z wystarczającym potencjałem; a 1,0 o wątpliwych perspektywach udatności uprawy. (W.B.)

44

N 232.43 + 242

IBL

Der Einfluss von Pflanzenverband und Durchforstungsstrategie auf den Betriebserfolg von Fichtenbetriebsklassen. **Wpływ więzby sadzenia i strategii trzebieży na wyniki gospodarcze w drzewostanach świerkowych.** Allg. Forstz. 1981 Jg 36 Nr 18 s. 428—429, 1 tab. — Zagadnienie omówiono głównie pod kątem zapobiegania szkodom powodowanym przez śniegołomy w świerczynach. Zalecono zakładanie upraw przy stosowaniu 2500—3000 sadzonek ha i trzebież w stadium młod-

nika. Wyróżniono trzebież intensywną, średnią i stopniowaną dolną, które w przybliżeniu pozostawiają zbliżone ilości drzew po zabiegu. Najlepsze wyniki pod względem ukształtowania drzew przyszłościowych uzyskiwane są przy trzebieży stopniowanej. W okresie największego zagrożenia śniegołomami, tj. przy wysokości drzew 12—15 m, stosunek wysokości do pierśnicy powinien wynosić 80, lub mniej. Wskaźnik ten można uzyskać poprzez trzebież. Podano przykłady modelowe. (W.B.)

45

N 233 — 232.1

IBL

Gilman E.F., Leone I.A., Flower F.B.: The adaptability of 19 woody species in vegetating a former sanitary landfill. **Zdolność przystosowawcza 19-tu gatunków leśnych do rozwoju na dawnym wysypisku komunalnym.** For. Sci. 1981 Vol. 27 Nr 1 s. 13—18, 3 tab. bibliogr. 12 poz. — Sadzonki 19 gatunków drzew leśnych, wybranych pod kątem różnej wrażliwości na zawartość tlenu w glebie, soli morskiej, gazów wysypiskowych, skażonej atmosfery miejskiej oraz różniących się walorami estetycznymi, wysadzono na niewykorzystywa-

nym od 10 lat wysypisku komunalnym, przykrytym 15—25 cm warstwą gleby. Zbadano wymianę gazową podłoża (zawartość O₂, CO₂, N i CH₄) oraz jego temperaturę, wilgotność i gęstość. Największą tolerancyjność wykazały: *Nyssa sylvatica*, *Orinoko biloba*, *Picea abies*, *Pinus thunbergii*, a najmniejszą — *Rhododendron*, *Salix babylonica* i *Populus* spp. Podano wpływ działania poszczególnych fizykochemicznych cech podłoża na wzrost badanych gatunków drzew. (M.C.)

46

N 238

IBL

Kohán S.: Doterajšie výsledky výskumu intenzívnych spôsobov pestovania topol'ov. **Dotychczasowe wyniki badania intensywnych sposobów pielęgnowania topoli.** Lesníctvi 1980 R. 26 Nr 1 s. 35—36, 5 fot. 10 tab. bibliogr. 18 poz. res. rez. sum. Zsfg. — Badaniami objęto 10 stałych powierzchni w wieku 9—17 lat z topolą I-214, Robusta i Gelrica

w więzbach od średnich (4×4) do rzadkich (12×8) na glebach zalewowych. Pomiary wykazały, że największą produkcję tak w lignikulturach (wierzby rzadkie) jak i w uprawach intensywnych (wierzby średnie) daje topola I-214. Średnie wierzby umożliwiają uzyskanie większej produkcji, natomiast w lignikulturach osiąga topola większe wy-

miary. Hodowanie w lignikulturach pozwala na obniżenie wieku rębności do 15—20 lat, gdy w wieźbach średnich trzeba stosować kolej rębności 20—25 lat. W takim wieku można uzyskać

grubość do 40 cm i przeciętny roczny przyrost masy do 25 m³/ha na optymalnym siedlisku Querceto-Fraxinetum. (S.K.)

47

N 242

IBL

Lang K.: Gruppendurchforstung in Laubholz-und Mischbeständen. **Trzebiez grupowa w drzewostanach liściastych i mieszanych.** Allg. Forstz. 1981 Jg 36 Nr 38 s. 979—980. — Warunkiem realizacji trzebieży grupowej jest uformowanie grup drzew jako konkretnych jednostek w drzewostanie z brakiem wyraźnych drzew przyszłościowych. Kształtowanie tych grup następuje już podczas czyszczeń, a uwarunkowane jest rzeźbą terenu, kierunkiem wywózki drewna i formami zmieszania. W pielęgnacji poszczególne drzewa nie odgrywają większej roli, gdyż grupa

traktowana jest jako całość. Zaletą trzebieży grupowej jest podział drzewostanu ułatwiający przeprowadzanie szeregu procesów roboczych, chociaż system ten jest pracochłonny dla administracji. Ukierunkowane zabiegi mogą być prowadzone z różną intensywnością w zależności od pracomocy gospodarstwa. Dzięki negatywnej selekcji w 1-szej trzebieży powstają warunki dla zwiększenia przyrostu w grupie. Wskazano na wzrost stabilności drzewostanu przy stosowaniu tej metody. (W.B.)

48

N 245.1

IBL

Siepmann F.: Vergleich der Ästungskriterien des Jahres 1950 mit den heutigen. **Porównanie kryteriów podkrzesywania z roku 1950 z dzisiejszymi.** Allg. Forstz. 1981 Jg 36 Nr 30 s. 758—760, 5 fot. — W 1950 roku podkrzesywanie drzew miało na celu polepszenie jakości drzewostanów oraz zahamowanie niepożądanych przerostów. Zabieg ten przeprowadzano w wieku 20—30 lat, gdy drzewa miały wysokość 8—10 m, dzięki czemu drzewostan stawał się również bardziej dostępny dla trzebieży. Przy wyborze drzew do podkrzesy-

wania pierśnica odgrywała rolę drugorzędną. Obecnie podkrzesywane są drzewa, które rokując osiągnięcie wieku rębności, nie są uszkodzone ani narażone na uszkodzenia (np. wskutek usytuowania przy drodze zrywkowej), mają żywotne korony oraz duże odstępy między okółkami. Podkrzesywanie dokonywane jest dwukrotnie: gdy drzewa mają wysokość 6 i 9 m. Koncepcja sprzed 30 lat nie ma obecnie zastosowania, ale wykazała, że ograniczone podkrzesywanie na zielono jest możliwe również u sosny. (W.B.)

3 NAUKA O PRACY. POZYSKANIE DREWNA, PRACE ZRĘBOWE I TRANSPORT. INŻYNIERIA LEŚNA.

49

N. 31+307

IBL

Sacharov V.V., Sokikas V.I.: Čto pokazala eksploatacija zarubežnoj tehniki. **Co wykazała eksploatacja maszyn zagranicznych.** Les. Prom. 1980 Nr 1 s. 21—23, 3 fot. 1 rys. 2 tab. We wscho-

dniej Syberii przeprowadzono intensywne badania mające na celu opracowanie optymalnej technologii i organizacji prac zrębowych na bazie maszyn wielooperacyjnych produkcji krajowej i za-

granicznej. Przedsiębiorstwo otrzymało 8 maszyn ścinkowo-układających typu „40 LS Drott” i 21 kołowych ciągników zrywkowych, „Clerk Rangers 667 GS”. Eksploatacja krajowych maszyn ścinkowo-układających LP-19 wykazała szereg ich zalet w porównaniu z maszynami typu „Drott”. Np. przy ścinie drzew mechanizmem łańcuchowym LP-19, w mniejszym stopniu uszkodzona jest część odziomkowa pnia. Przy pracy maszynami produkcji krajowej nie zachodzi potrzeba korzystania z

50

N 360

IBL

Valočno-trelevočnaja mašina LP-49. Abol'P.I. i in. **Maszyna ścinkowo-zrywkowa typu LP-49.** Les. Prom. 1980 Nr 5 s. 11—12, 1 fot. 1 tab. — Maszyna LP-49 przeznaczona jest przede wszystkim do kompleksowej mechanizacji prac zrębowych. Można wykonywać nią następujące operacje: ścinę, obalanie i pakietowanie drzew o miąższości do 0,6 m³ oraz zrywkę. LP-49 może być

51

N 362.7

IBL

Saneblidze I.I., Dejanova Z.I.: Usoveršenstvovan pil'nyj apparat. **Usprawnione urządzenie tnące.** Les. Prom. 1980 Nr 5 s. 14—15, 3 rys. 1 tab. — Opracowano udoskonaloną konstrukcję urządzenia tnącego do pilarki łańcuchowej. Dokonano zmiany kształtu ogniów tnących i łączących, mając na uwadze zwiększenie ich wytrzymałości. Do produkcji ogniów zastosowano specjalną stopową stal. Dużych zmian dokonano również w konstrukcji kół zębatych. —

ręcznych pilarek spalinowych, bowiem wszystkie drzewa na zrębie (do średnicy 90 cm) są przez nie ścinane. Przeprowadzony chronometraż wykazał, że wydajność maszyn LP-19 i „Drott” jest praktycznie jednakowa, lecz Drott prezentuje się korzystniej pod względem niezawodności pracy. Ustalono optymalne schematy organizacji pracy i eksploatacji zrębu oraz podstawowe wskaźniki techniczno-eksploatacyjne dla każdej maszyny. (N.G.)

wykorzystana do prac na terenach równinnych i falistych. Obsługa maszyny jest jednoosobowa. Podano wskaźniki techniczno-eksploatacyjne i opis konstrukcji. Opracowano technologię pracy z zastosowaniem LP-49 w dostosowaniu do różnych warunków terenowych. Średnia zmianowa wydajność pracy tych maszyn przy pozyskaniu drewna wynosi 101—111 m³. (N.S.)

napędzającego i prowadzącego oraz prowadnicy. Nowe urządzenie tnące poddano wszechstronnym badaniom i zarekomendowano do seryjnej produkcji. Norma ścinki na jeden łańcuch wynosi 1100 m³. Wytrzymałość nowego koła napędzającego w porównaniu do seryjnego wzrosła 2,77, prowadnicy 1,3—1,7 a kółka prowadzącego 1,55—1,75 razy. Znacznie zmniejszyła się częstotliwość spadania łańcucha. (N.G.)

4 SZKODY W LESIE. OCHRONA LASU

52

N 416.1

IBL

Volná M.: Reakce některých dřevin na poškození děložních listů. **Reakcja niektórych gatunków drzew na uszkodzenie liści.** Lesnictvi 1980 R. 26 Nr 2

s. 101—108, 5 tab. bibliogr. 7 poz. rez. sum. — Badanie kiełkujących nasion dębu, świerka, sosny pospolitej, czarnej, wejmutki i jawora wykazało, że

uszkodzenie liścieni w tym stadium u kielkujących hipogeicznie żołądki z dużą rezerwą substancji zapasowych nie powoduje ich zniszczenia. U gatunków kielkujących epigeicznie uszkodzenia takie niszczą roślinę lub silnie osłabiają jej rozwój. Uszkodzenie części nadliś-

cieniowej powoduje deformację strzałki. Uszkodzenie pierwszych igieł wraz z liścieniami osłabia rozwój siewki. Wynikające z uszkodzenia liścieni początkowe zahamowanie rozwoju u iglastych później zanika. (S.K.)

53

N 416.3:232.329.6

IBL

Lokovenc T.: Typizace deformací kořenů v kulturách založených sadebním materiálem s obalenými kořeny. **Rodzaje deformacji korzeni w uprawach założonych przy użyciu sadzonek z zakrytym systemem korzeniowym.** Lesnictvi 1980 R. 26 Nr 2 s. 109—118, 4 fot. 1 rys. 3 tab. bibliogr. 13 poz. rez. sum. — Sadzonki z zakrytym systemem korzeniowym stosuje się w CSRS od 1963. Badając uprawy w różnym wieku wyróżniono 8 rodzajów deformacji korzeni: zmianę naturalnego układu ko-

rzeni z pionowego na poziomy i odwrotnie, spłaszczenie, zagięcie, splątanie, ściśnięcie i układ spiralny. Deformacje te mogą powstać nie tylko w doniczce, lecz również w okresie przed- i podoniczkowym. Zniekształcenia wpływają negatywnie na przyrost i jakość części nadziemnej sadzonek, osłabiają stabilność drzewek i ujemnie oddziałują na zdrowotny stan sadzonek. Wpływ deformacji może uwidocznić się w różnym wieku drzew, również i w drągowinie. (S.K.)

54

N 423.4:451.2

IBL

Fruhmann M., Roeder A.: Erhöhtes Schneebruchrisiko in Fichtenbeständen durch Rotwildschälchäden. **Zwiększone ryzyko śniegołomów w drzewostanach świerkowych wskutek spalowania przez zwierzynę płową.** Allg. Forstz. 1981 Jg 36 Nr 21 s. 528—529, 2 tab. 3 wyk. bibliogr. 7 poz. — Obserwacje przeprowadzone w Hesji (RFN) w 18—45-letnich drzewostanach świerkowych wykazują, że spalowanie drzew przez zwierzynę sprzyja powstawaniu śniegołomów. Na podstawie analizy wyrzynków z miejsc spalowania stwierdzono

w 90% występowanie zgnilizny drewna. Osłabiona w tym miejscu strzała jest szczególnie narażona na złamanie. Przy długości spalowanego odcinka 1,14 m prawdopodobieństwo złamania jest tu prawie 2-krotnie większe niż w strefie korony. Niebezpieczne jest spalowanie na długości ponad 30 cm. Ponadto w celu zapobiegania śniegołomom zalecono zakładanie drzewostanów w wieźbie poniżej 5000 szt/ha i takie przeprowadzenie cięć trzebieżowych, aby stosunek wysokości do pierśnicy wynosił poniżej 80. (W.B.)

55

N 453 — — 181.49

IBL

Wilkinson R.C.: Relationship between cortical monoterpenes and susceptibility of Eastern white pine to White-pine weevil attack. **Związek między składem monoterpenu zawartych w korze a podatnością sosny wejmutki na**

atak smolika wejmutkowca. For. Sci. 1980 Vol. 26 Nr 4 s. 581—589, 4 tab. bibliogr. 15 poz. — Badano skład monoterpenu wyizolowanych z kory 590 drzew wejmutki 27 proveniencji oraz jej podatnością na cykliczne gradacje

Pissodes strobi. Stwierdzono wyraźne zróżnicowanie w zawartości alfa-pineny i limonenu (dwupentenu). U drzew nie atakowanych przez smolika stężenie alfa-pineny było znacznie wyższe, a stężenie limonenu — najniższe. U 72% drzew zasiedlonych 3-krotnie w ciągu 11 lat poziom limonenu był niższy od przeciętnego, natomiast drzewa

z wysoką zawartością tego składnika były w tym samym okresie atakowane 5-krotnie. Dowiedziono, że stopień stężenia poszczególnych monotepenów stanowi użyteczne kryterium przy selekcji drzew w celu zwiększenia odporności drzewostanów na szkody od smolika. (M.C.)

56

N 459:233

IBL

Radvanyi A.: Control of small mammal damage in the Alberta oil sands reclamation and afforestation program. **Opanowanie szkód wywołanych przez małe ssaki w programie rekultywacji i zalesiania piasków roponośnych w st. Alberta.** For. Sci. 1980 Vol. 26 Nr 4 s. 687—702, 1 mapa, 4 tab. 5 wykr. bibliogr. 50 poz. — Omówiono niektóre problemy regeneracji środowiska związane z eksploatacją odkrywkową piasków roponośnych w północnej Albercie (CAN). Stwierdzono, że sadzonki na sztucznych wałach ochronnych basenu wydobywczego zostały w znacznym

stopniu zniszczone przez populację nornic, rozwijającą się nadmiernie w gęstych trawach zapobiegających erozji. Rozwój populacji małych ssaków złożonej z *Microtus pensylvanicus*, *Peromyscus maniculatus* i *Clethrionomys gapperi* ma charakter cykliczny (3—4 letni). Zastosowanie ziarna skażonego antykoagulantowym środkiem przeciwko gryzoniom, zmniejszyło straty przez nie wywoływane z 50 do 1—2%. Podano szczegółowe wyniki różnych metod chwytania i zwalczania gryzoni oraz ich szkodliwość w procesie rekultywacji. (M.C.)

6 URZĄDZANIE LASU. EKONOMIKA GOSPODARSTWA LEŚNEGO ADMINISTRACJA I ORGANIZACJA GOSPODARSTWA LEŚNEGO

57

N 64

IBL

Petrov A.P.: Izmerenie ekonomičeskoj, social'noj i ekologičeskoj efektiwnosti kompleksnogo ispol'zovanija lesnych resursov. **Pomiar ekonomicznej, społecznej i ekologicznej efektywności kompleksowego wykorzystania zasobów leśnych.** Les. Ž. 1981 Nr 2 s. 5—8, 1 rys. bibliogr. 4 poz. — Przedstawiono pojęcia, zasady i metody pomiaru ekonomicznej, społecznej i ekologicznej efektywności wykorzystania zasobów leśnych. Wyprowadzono wzory określające efektywność ekonomiczną wykorzysta-

nia zasobów leśnych opartą na rozrachunku gospodarczym, powiązaniach międzybranżowych leśnictwa i przemysłu drzewnego oraz w skali narodowo-gospodarczej. W wyniku obliczenia ekonomicznych, ekologicznych i społecznych efektów można uzyskać sumaryczną ocenę efektywności wykorzystania zasobów leśnych, którą należy się posługiwać przy wyborze form organizacji przemysłu drzewnego i gospodarki leśnej. (R.M.)

58

N 649

IBL

Petrov A.P., Kazanceva N.V.: Metody i opyt opredelenija ekonomičeskich po-

kazatelej kompleksowych predpriatij pri ich sozdanii v mnogolesnych rejo-

nach. **Metody i próby określenia wskaźników ekonomicznych kompleksowych przedsiębiorstw przy ich tworzeniu w regionach o dużej lesistości.** Les. Ż. 1980 Nr 3 s. 105—109, 3 tab. bibliogr. 10 poz. — Omówiono przesłanki oraz warunki ekonomiczne tworzenia kompleksowych przedsiębiorstw leśnych, obejmujących swym działaniem cały cykl produkcyjny od hodowli do prze-

robu drewna. Ustalono etapy i metody modelowania wskaźników ekonomicznych takich przedsiębiorstw oraz przedstawiono próbę ich obliczeń w zastosowaniu do regionu Karelskiej ASRR. Na bazie układu wskaźników oceniono pozytywnie efektywność organizacji kompleksowych form wykorzystania i reprodukcji zasobów leśnych. (R.M.)

59

N 68

IBL

Januško A.D., Żeliba B.N.: **Typy proizvodstvennych ob'edinenij lesnego kompleksa Belorussii i ich ekonomičeskaja effektivnost'.** **Typy zjednoczeń produkcyjnych kompleksu leśnego Białorusi i ich efektywność ekonomiczna.** Les. Ż. 1981 Nr 2 s. 118—120, 1 tab. — Rozpatrzono wskaźniki efektywności produkcji trzech grup (typów) zjednoczeń przemysłowych podległych Ministerstwu Przemysłu Leśnego Białoruskiej SRR: grupy zajmującej się pozyskiwaniem drewna, grupy przemysłu drzew-

nego oraz grupy integrującej pozyskanie i przerób drewna. Ta ostatnia grupa charakteryzuje się najlepszymi wskaźnikami ekonomicznymi i ten organizacyjny typ zjednoczeń proponuje się nadal rozwijać. Gospodarstwo leśne ma pozostać nadal niezależną organizacją gospodarczą podległą odrębnemu ministerstwu (Ministerstwo Gospodarki Leśnej), do którego zadań — obok hodowli i ochrony lasu — należy przerób drewna z użytkowania przedrębne-
(R.M.)

8 PRODUKTY LEŚNE I ICH UŻYTKOWANIE

60

N 812.31

IBL

Taylor F.W.: **Rapid determination of Southern Pine specific gravity with a Pilodyn Tester.** **Szybki pomiar gęstości drewna Pinus teeda za pomocą próbniaka Pilodyn.** For. Sci. 1981 Vol. 27 Nr 1 s. 59—61, 1 fot. 2 wykry. bibliogr. 1 poz. — Próbnik pn. Pilodyn Wood Tester, skonstruowany pierwotnie do badania murszu miękkiego, został przystosowany do badania gęstości drewna drzew stojących. Składa się on z igły o długości 70 mm i $\varnothing$ 2,5 mm oraz sprężynowego urządzenia udarowego. Pomiar

jest oparty na wysokiej zależności pomiędzy głębokością zagłębienia się igły a gęstością drewna ($r^2=0,81$). Nie stwierdzono wpływu szerokości słoików rocznych i udziału drewna późnego na głębokość penetracji igły. Ponieważ gęstość drewna na obwodzie drzewa może być różna, pomiar musi być dokonywany w kilku punktach. Próbnik jest bardzo przydatny przy selekcji drzew doborowych pod względem określonych cech fizycznych drewna. (M.C.)

9 LASY I LEŚNICTWO W GOSPODARCE NARODOWEJ

61

N 907.32

IBL

Ramons-Figueras J.L.: **Die Assimilation des Kohlenmonoxyds durch die**

Pflanzen. **Asymilacja tlenu węgla przez rośliny.** Allg. Forstz. 1981 Jg 36

Nr 27 s. 683, 1 fot. — W krajach u-
przemysłowionych wzrasta udział tlen-
ku węgla (CO) w powietrzu. Badania
nad możliwościami jego asymilacji
przez rośliny prowadzone są od 1983 r.
Podano wyniki 14 doświadczeń prze-
prowadzonych ostatnio w Madrycie
przy stężeniach CO od 0 do 300 ppm.
w odstopniowaniu co 50 ppm. Stwier-

dzono, że tlenek węgla nie powoduje
obumierania roślin, ale przy stężeniu
powyżej 200 ppm hamuje ich oddy-
chanie i fotosyntezę. Zielone części ro-
ślin w obecności światła dziennego za-
trzymują CO. Zjawisko to wskazuje na
możliwość wykorzystywania roślin do
oczyszczania powietrza. (W.B.)

Autorzy analiz:

- (W.B.) — mgr inż. Wiktor Brodzikowski
(M.C.) — mgr inż. Michał Czereyski
(N.G.) — mgr inż. Natalia Gapińska
(S.K.) — mgr inż. Stefan Kocięcki
(R.M.) — mgr Rafał Malec

Przegląd Dokumentacyjny Leśnictwa zawiera jedynie niewielką część analiz do-
kumentacyjnych z zakresu leśnictwa. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci
k a r t d o k u m e n t a c y j n y c h. Centrum Informacji Naukowo-Technicznej i Eko-
nomicznej (w skrócie CİNTE, Warszawa, Al. Niepodległości 186) przyjmuje zgłosze-
nia na prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą
dokumentację naukowo-techniczną jak i oddzielne jej działy lub zagadnienia
i tematy.

Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej Leśnictwa Instytutu
Badawczego Leśnictwa — branżowy ośrodek informacji leśnictwa — wykonuje
za zwrotom kosztów kserokopie i mikrofilmy publikacji, objętych zarówno prze-
glądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.